

Diarienummer:
IMY-2023-9589

Ert diarienummer:
Ju2023/01326

Datum:
2023-10-25

Yttrande över SOU 2023:22 Datalagring och åtkomst till elektronisk information

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

IMY lämnar följande synpunkter.

IMY anser att utredningens förslag om datalagring är en förbättring gentemot nu gällande lagstiftning. IMY har förståelse för de brottsbekämpande myndigheternas behov av tillgång till elektronisk information i sitt arbete för att förebygga och utreda grov brottslighet. Åtgärder för att tillgodose detta behov måste dock balanseras mot enskildas grundläggande rättigheter enligt Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt Europeiska Unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Utifrån IMY:s uppdrag har myndigheten inga synpunkter på förslagen om nationell säkerhetslagring och utökad riktad lagring.

IMY avstyrker utredningens förslag vad gäller geografiskt riktad lagring. Skälen är följande. Det är svårt att se att en lagstiftning där drygt 7,4 miljoner svenskers uppgifter ska lagras kan anses proportionerlig eller strängt nödvändig i förhållande till de brottsbekämpande myndigheternas behov. Enligt den praxis som finns från EU-domstolen framgår tydligt att en lagring av elektroniska uppgifter inte är tillåten om den är generell och odifferentierad. För att lagring av en stor mängd uppgifter ska vara tillåten måste lagringen vara riktad, exempelvis geografiskt, och inte omfatta praktiskt taget hela befolkningen.¹ Vidare framgår att endast bekämpandet av grov brottslighet kan motivera en riktad lagring av trafik- och lokaliseringuppgifter.

Så som tas upp av utredningen kan enligt EU-domstolen en geografiskt, icke-diskriminerande riktad lagring utgå från brottsligheten inom ett utpekat område.² Det framgår dock av praxis att lagringen ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt med hänsyn till syftet med lagringen och att det ska föreligga åtminstone en indirekt koppling mellan grov brottslighet och de personer vars uppgifter lagras. Utredningens förslag att basera den geografiskt riktade lagringen på kommunnivå samt på statistik avseende anmälda brott och inte på grov brottslighet gör dock att lagringen i praktiken blir allt för omfattande. Så som anges ovan skulle över två

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

¹ EU-domstolens dom i de förenade målen C-511/18, C-512/18 och C-520/18, punkt 140-145.

² EU-domstolens dom i de förenade målen C-793/19 och C-794/19.

tredjedelar av Sveriges befolkning omfattas och den stora majoriteten utan att ha ens en indirekt koppling till grov brottslighet.

IMY anser sammanfattningsvis att förslaget avseende riktad geografisk lagring strider mot vad EU-domstolen uttalat avseende datalagring³ och att det i sin nuvarande utformning fortfarande utgör en generell och odifferentierad lagring. Det finns således en uppenbar risk att förslaget kommer att underkännas av EU-domstolen vid en prövning.

IMY utesluter inte att det fortsatta utredningsarbetet kan visa att det skulle vara möjligt att använda brottsstatistik på kommunnivå för att precisera geografiska områden för geografiskt riktad lagring. Det är dock en absolut nödvändighet att det i vart fall indirekt går att koppla ihop det geografiska området till grov brottslighet. IMY ser också problem med att lägga en lagring av uppgifter på kommunnivå då det finns mycket stora kommuner rent ytmässigt där det finns kännedom om att grov brottslighet endast förekommer inom en begränsad del av kommunen. Ett alternativ som bör övervägas i det fortsatta utredningsarbetet är om det går att ta fram statistik på kommunnivå avseende grov brottslighet som kan tjäna som ett tröskelvärde för när det skulle kunna vara möjligt med en geografisk riktad lagring inom kommunen. Utifrån det statistiska underlaget borde det gå att vid ett givet tillfälle identifiera de kommundelar eller stadsdelar som i vart fall kan anses ha en sådan indirekt koppling till grov brottslighet som EU-rätten ställer som krav.

Detta yttrande har beslutats av vikarierande generaldirektören Karin Lönnheden efter föredragning av juristen Elena Mazzotti Pallard. Vid den slutliga handläggningen har även rättschefen David Törngren och enhetschefen Jonas Agnvall medverkat.

Karin Lönnheden, 2023-10-25 (Det här är en elektronisk signatur)

³ Se även EU-domstolens dom C-140/20.